

# Афоризми Сковороди

Григорій Сковорода

\*\*\*

Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестає вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним.

\*\*\*

Ні про що не турбуватись, ні за чим не турбуватись — значить, не жити, а бути мертвим, адже турбота — рух душі, а життя — се рух.

\*\*\*

Що може бути солодше за те, коли любить і прагне до тебе добра душа?

\*\*\*

Надмір породжує пересит, пересит — нудьгу, нудьга ж — душевну тугу, а хто хворіє на се, того не назвеш здоровим.

\*\*\*

Любов виникає з любові; коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю.

\*\*\*

Хіба розумно чинить той, хто, починаючи довгий шлях, в ході не дотримує міри?

\*\*\*

Як купці вживають застережних заходів, аби у вигляді добрих товарів не придбати поганих і зіпсутих, так і нам слід якнайретельніше пильнувати, щоб, обираючи друзів, цю найліпшу окрасу життя, більше того — неоціненний скарб, через недбальство не натрапити на щось підроблене.

\*\*\*

Не все те отрута, що неприємне на смак.

\*\*\*

Добрий розум, робить легким будь-який спосіб життя.

\*\*\*

Бери вершину і матимеш середину.

\*\*\*

З усіх утрат втрата часу найтяжча.

\*\*\*

Коли ти не озброїшся проти нудьги, то стережись, аби ця тварюка не спихнула тебе не з мосту, як то кажуть, а з чесноти в моральне зло. То навіть добре, що Діоген був приречений на заслання: там він узявся до філософії.

\*\*\*

Так само як боязкі люди, захворівши під час плавання на морську хворобу, гадають, що вони почуватимуть себе краще, коли з великого судна пересядуть до невеличкого човна, а відти знову переберуться у тривесельник, але нічого сим не досягають, бо разом з собою переносять жовч і страх, — так і життєві зміни не усувають з душі того,

що завдає прикрості і непокоїть.

\*\*\*

Безумцеві властиво жалкувати за втраченим і не радіти з того, що лишилось.

\*\*\*

Ти не можеш віднайти жодного друга, не нашукавши разом з ним і двох-трьох ворогів.

\*\*\*

Більше думай і тоді вирішуй.

\*\*\*

Скільки зла таїться всередині за гарною подобою: гадюка ховається в траві.

\*\*\*

Хто добре запалився, той добре почав, а добре почати — це наполовину завершити.

\*\*\*

О, коли б змога писати так само багато, як і мислити!

\*\*\*

Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо: ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим, що є, так ніби минуле зможе вернутись назад, або напевно мусить здійснитися сподіване.

\*\*\*

У тих, хто душею низький, найкраще з написаного і сказаного стає найгіршим.

\*\*\*

Уподібнюйся пальмі: чим міцніше її стискає скеля, тим швидше і прекрасніше здійснюється вона догори.

\*\*\*

О, коли б ми в ганебних справах були такі ж соромливі і боязкі, як це часто ми буваємо боязкі і хибно соромливі у порядних вчинках!

\*\*\*

Визначай смак не по шкаралупі, а по ядру.

\*\*\*

Розум завжди любить до чогось братися, і коли він не матиме доброго, тоді звертатиметься до поганого.

\*\*\*

Одне мені тільки близьке, вигукну я: о школо, о книги!

\*\*\*

З видимого пізнавай невидиме.

\*\*\*

Щасливий, хто мав змогу знайти щасливе життя. Але щасливіший той, хто вміє ним користуватись..

\*\*\*

Не досить, щоб сяяло світло денного сонця, коли світло голови твоєї затьмарене.

\*\*\*

Звірившись на море, ти перестаєш належати сам собі.

\*\*\*

Похибки друзів ми повинні вміти виправляти або зносити, коли вони несерйозні.

\*\*\*

Немає нічого небезпечнішого за підступного ворога, але немає нічого отруйнішого від удаваного друга.

\*\*\*

Мудрець мусить і з гною вибирати золото.

\*\*\*

Коли велика справа — панувати над тілами, то ще більша — керувати душами.

\*\*\*

Збери всередині себе свої думки і в собі самому шукай справжніх благ. Копай всередині себе криницю для тої води, яка зросить і твою оселю, і сусідську.

\*\*\*

Для шляхетної людини ніщо не є таке важке, як пишний бенкет, особливо коли перші місця на ньому займають пустомудрі.

\*\*\*

Хіба не любов усе єднає, будує, творить, подібно до того, як ворожість руйнує?

\*\*\*

Природа прекрасного така, що чим більше на шляху до нього трапляється перешкод, тим більше воно вабить, на зразок того найшляхетнішого і найтвердішого металу, який чим більше треться, тим прекрасніше виблискує.

\*\*\*

Неправда гнобить і протидіє, але тим дужче бажання боротися з нею.

\*\*\*

Чи знаєш ти, яких ліків вживають ужалені скорпіоном? Тим же скорпіоном натирають рану.

\*\*\*

Сліпі очі, коли затулені зіниці.

\*\*\*

Як ліки не завжди приємні, так і істина буває сувора.

\*\*\*

Все минає, але любов після всього застається.

\*\*\*

Кому душа болить, тому весь світ плаче.

\*\*\*

Тоді лише пізнається цінність часу, коли він втрачений.

\*\*\*

Ти робиш найкращу і для тебе рятівну справу, коли твердо ступаєш по шляху доброго глузду.

\*\*\*

Як нерозумно випрошувати те, чого можеш сам досягти!

\*\*\*

Коли ти твердо йдеш шляхом, яким почав іти, то, на мою думку, ти щасливий.

\*\*\*

Коли не зможу нічим любій вітчизні прислужитись, в усякому разі з усієї сили намагатимуся ніколи ні в чому не шкодити.

\*\*\*

Всяка їжа і пиття смачні й корисні, але треба знати час, місце і міру.

\*\*\*

Лід на те й родиться, аби танути.

\*\*\*

Демон проти демона не свідчить, вовк вовчого м'яса не їсть.

\*\*\*

Без ядра горіх ніщо, так само як і людина без серця.

\*\*\*

Краще голий та правдивий, ніж багатий та беззаконний.

\*\*\*

Облиш забобони, обмий совість, а потім одягну, залиш усі свої хиби і підіймайся!

\*\*\*

Коли риба спіймана, вона вже не потребує принади.

\*\*\*

Наступний, весело освітлений день — плід учорашнього, так само як добра старість — нагорода гарної юності.

\*\*\*

Солодке пізнає пізніше той, хто може проковтнути неприємне.

\*\*\*

Не любить серце, не бачачи краси.

\*\*\*

Що вподобав, на те й перетворився.

\*\*\*

Не за обличчя судить, а за серце.

\*\*\*

Кожен є той, чиє серце в нім: вовче серце — справдешній вовк, хоч обличчя людське; серце боброве — бобер, хоча вигляд вовчий; серце вепрове — вепр, хоч подоба бобра.

\*\*\*

Чи може людина, сліпа у себе вдома, стати зрячою на базарі?

\*\*\*

Пізнаєш істину — увійде тоді у кров твою сонце.

\*\*\*

Хіба може говорити про біле той, котрому невідоме, що таке чорне?

\*\*\*

Світло відкриває нам те, про що ми у темряві лише здогадувалися.

\*\*\*

Не може не блудити нога твоя, коли блудить серце.

\*\*\*

Ніхто не може вбити в собі зло, коли не втямить спершу, що таке те зло, а що добро. А не визнавши сього у себе, як можна взнати і вигнати його в інших.

\*\*\*

На новий путівець шукай нові ноги.

\*\*\*

Що з того, коли листок зовні зелений, та корінь позбавлений життєвого соку?

\*\*\*

Чи не дивина, що один у багатстві бідний, а інший у бідності багатий?

\*\*\*

Не називай солодким те, що породжує гіркоту.

\*\*\*

Вірю, що більше елею має в своїх гладеньких словах улесник, аніж батько, коли карає, і що фальшива позолота блищить краще від самого золота... Але згадай приказку: "Вихвалявся гриб гарною шапкою, та що з того, коли під нею голови нема".

\*\*\*

Вода без риби, повітря без пташок, час без людей бути не можуть.

\*\*\*

Не все те недійсне, що недосяжне дитячому розумові.

\*\*\*

Тінь яблуні не заважає.

\*\*\*

Істина спалює і нищить усі стихії, показуючи, що вони лише тінь її.

\*\*\*

Шукаємо щастя по країнах, століттях, а воно скрізь і завжди з нами; як риба в воді, так і ми в ньому, і воно біля нас шукає нас самих. Нема його ніде від того, що воно скрізь. Воно схоже до сонячного саява — відхили лише вхід у душу свою.

\*\*\*

Математика, медицина, фізика, механіка, музика зі своїми сестрами — чим глибше їх пізнаємо, тим сильніше палять серце наше голод і спрага.

\*\*\*

Невже ти не чув, що сини віку мудріші від синів дня?

\*\*\*

Не дивина дорогу віднайти, але ніхто не хоче шукати, кожен своїм шляхом бреде та іншого веде — в цьому і важкість.

\*\*\*

Не розум від книг, а книги від розуму створились.